

Dane aktualne na dzień:
31.12.2018

Mapa ryzyka niewypłacalności w branżach

czyli restrukturyzacje i upadłości przedsiębiorstw prawa handlowego

Podsumowanie menedżerskie – najważniejsze wnioski w minutowym skrócie

W 2018 roku było aż 1079 niewypłacalności firm. To wzrost o 17 proc. w porównaniu z poprzednim rokiem. Dobra koniunktura nie poprawiła sytuacji wszystkich firm. W wielu branżach panuje zażarta wojna cenowa, wszystkie firmy zmagają się ze wzrostem kosztów pracowniczych. Niektórzy nie wytrzymują konkurencji. Z drugiej strony coraz popularniejsze jest postępowanie restrukturyzacyjne.

Odsetek niewypłacalności wśród dużych firm (osób prawnych) pozostaje na stabilnym poziomie ok. 0,3 proc.. Największymi poszkodowanymi są spółki małe i średnie, które ze względu na przeważnie niższą wydajność mają większe problemy z utrzymaniem się na rynku. Na wielu rynkach następuje koncentracja (np. spożywczy).

Liczba niewypłacalności w budownictwie nie rośnie – choć pozostaje na wysokim poziomie. Potwierdzają się wcześniejsze przypuszczenia o stabilizacji liczby niewypłacalności w budownictwie. Wśród przyczyn ważna jest dobra koniunktura w budownictwie mieszkaniowym oraz wyciągnięte lekcje z kryzysu 2012/2013.

Olbrzymie problemy transportu – wzrasta liczba niewypłacalności. Zmiany regulacyjne oraz wyższe koszty paliw i wynagrodzeń dobijają branżę.

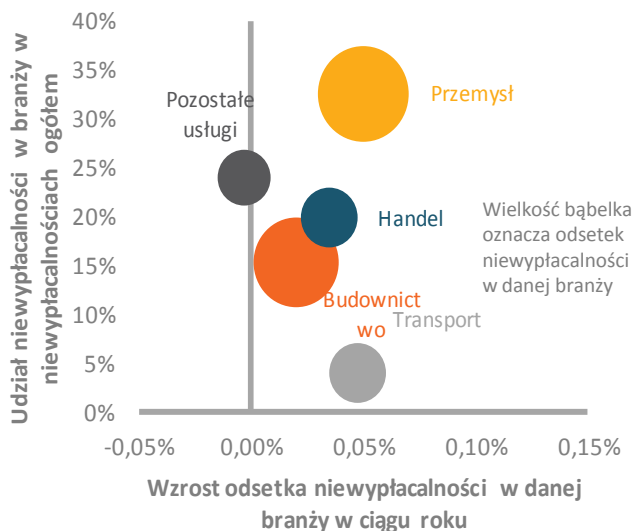
Upadłości i restrukturyzacje

W 2018 aż 1079 niewypłacalności

W roku 2018 ogłoszono 1079 niewypłacalności, czyli aż o 159 (17 proc.) więcej niż przed rokiem – wynika tak z wyroków sądów opublikowanych w Monitorach Sądowych i Gospodarczych. Bardzo duży wpływ na wzrost tej liczby miała popularność postępowań restrukturyzacyjnych, których otwarto aż 474, co oznacza wzrost o 129 (37 proc.). Z jednej strony wyższa liczba niewypłacalności wynika z tego, że coraz więcej firm nie wytrzymuje zażartej konkurencji i podwyżek kosztów płac. Z drugiej strony coraz więcej firm zmagając się z trudnościami decyduje się na rozpoczęcie restrukturyzacji, która ma ułatwić dokonanie niezbędnych zmian.

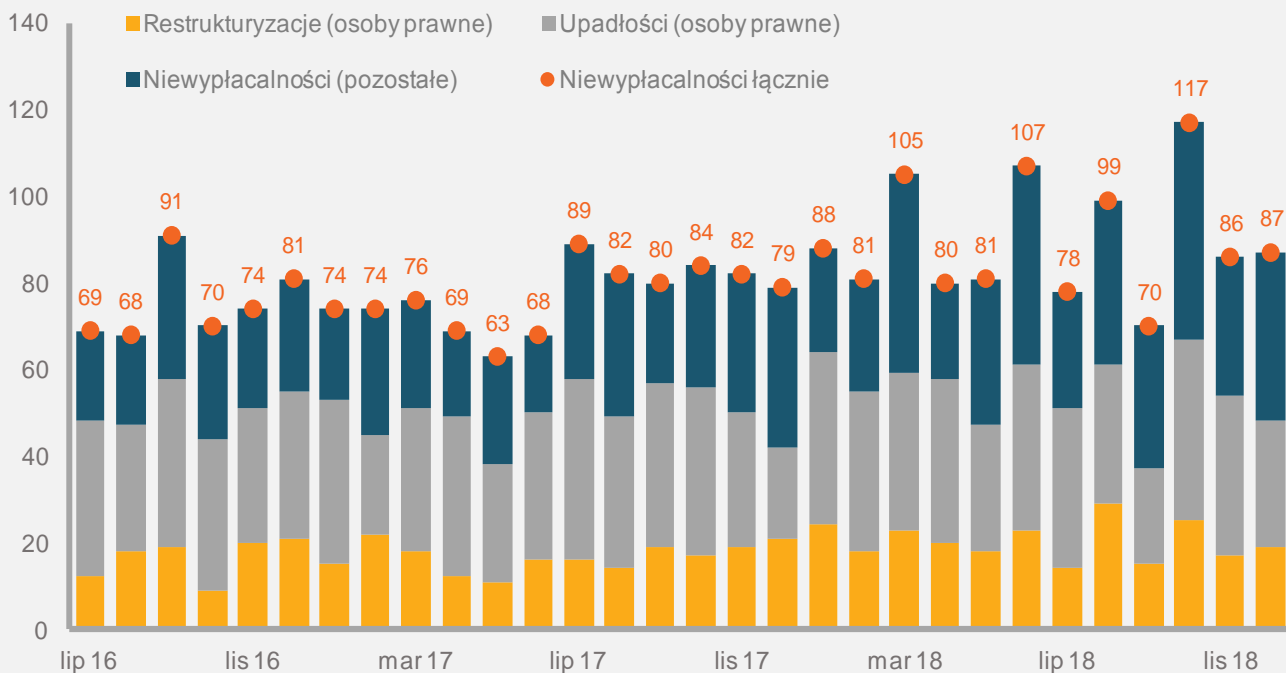
Na wykresie obok widać, że cały czas największy udział w liczbie niewypłacalności ma przemysł. Można również zauważyć, że ustabilizował się wzrost niewypłacalności w budownictwie (choć nadal problemy w branży są znaczne).

Wykres 1. Odsetek niewypłacalności w branżach, zmiana tego odsetka w ciągu roku oraz udział niewypłacalności w danej branży we wszystkich niewypłacalnościach

Źródło: SpotData, MSiG, ZUS

Wykres 1. Liczba niewypłacalności w ujęciu miesięcznym (wg daty monitora). Łączna liczba ogłoszeń o rozpoczętych postępowaniach naprawczych wynosi 87.

Źródło: SpotData na podstawie danych MSiG

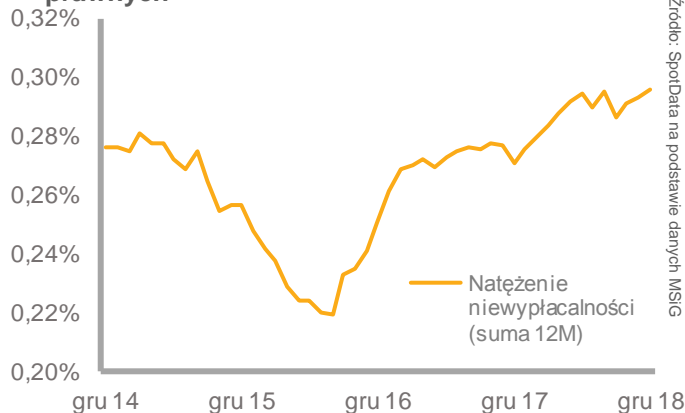

Niewypłacalności

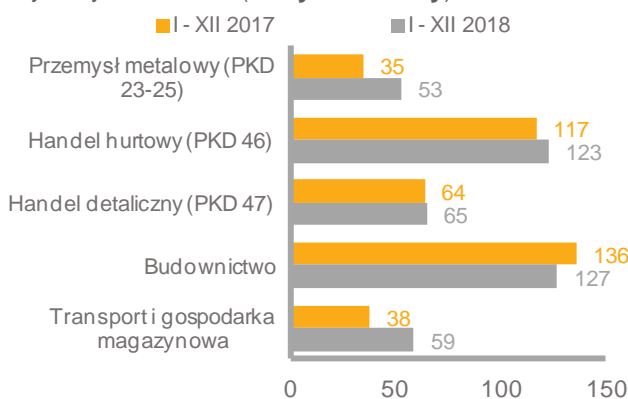
Krótkoterminowe osłabienie momentum

Odsetek niewypłacalnych „dużych” przedsiębiorstw pozostaje mniej więcej stabilny i wynosi ok. 0,30 proc., o wiele gorzej jest za to wśród przedsiębiorstw małych i średnich („nie-osób prawnych”). Trudniej jest im wytrzymać nasilającą się konkurencję oraz konsekwencje coraz wyższych kosztów wynagrodzeń. Dotyczy to firm, których model biznesowy oparty jest przede wszystkim na niskich kosztach pracy – teraz te, które nie mają innych przewag po prostu bankrutują. Podobną do obecnej liczbę niewypłacalności można było zaobserwować w 2013 roku (pokłósie kryzysu w branży budowlanej w 2012 roku).

Wykres 3 Odsetek niewypłacalności wśród firm osób prawnych

Wykres 3 Porównanie liczby niewypłacalnych firm w wybranych branżach (wszystkie firmy)

Problemy transportu i handlu hurtowego

W podziale branżowym wśród wszystkich firm negatywnie wyróżnia się transport oraz przemysł metalowy. Tym co łączy oba te sektory jest znaczące rozdrobnienie, przewaga niewielkich firm cechujących się niskimi marżami, rezerwami finansowymi i płynnością. Podwyżki płac, nasilona konkurencja oraz wyższe w tym roku ceny benzyny przełaziły czarą goryczy i doprowadziły do wzrostu liczby bankrutów i restrukturyzujących się. Porównując dane z wykresu obok (dla wszystkich firm) oraz z tabeli poniżej (tylko dla dużych) jasno widać, że wzrost niewypłacalności wynika głównie z problemów tych mniejszych.

Struktura branżowa niewypłacalności osób prawnych („dużych firm”)

Struktura w podziale na 6 najważniejszych branż.

Nazwa branży	grudzień 18	Suma za ostatnie 12 miesięcy	Suma za poprzednie 12 miesięcy	Natężenie niewypłacalności	Natężenie niewypłacalności rok temu
Rolnictwo	3	30	27	-	-
Przemysł	14	215	192	0,52%	0,47%
Budownictwo	9	101	93	0,46%	0,44%
Handel	7	131	110	0,21%	0,17%
Transport	2	26	19	0,21%	0,16%
Pozostałe usługi	13	158	157	0,19%	0,19%
Razem	48	661	598	0,30%	0,27%

Rolnictwo i Górnictwo

30
Otwarte
postępowania
w ostatnim roku

11%
Zmiana
rok do roku

Udział branży w ogóle
postępowań

Przemysł

215
Otwarte
postępowania
w ostatnim roku

12%
Zmiana
rok do roku

Udział branży w ogóle
postępowań

Budownictwo

101
Otwarte
postępowania
w ostatnim roku

9%
Zmiana
rok do roku

Udział branży w ogóle
postępowań

Handel

131
Otwarte
postępowania
w ostatnim roku

19%
Zmiana
rok do roku

Udział branży w ogóle
postępowań

Transport

26
Otwarte
postępowania
w ostatnim roku

37%
Zmiana
rok do roku

Udział branży w ogóle
postępowań

Pozostałe Usługi

158
Otwarte
postępowania
w ostatnim roku

1%
Zmiana
rok do roku

Udział branży w ogóle
postępowań

Heatmapa ryzyka niewypłacalności dużych firm wg branż PKD (część 1)

Rośnie ryzyko niewypłacalności w przemyśle

Heatmapa ryzyka niewypłacalności SpotData przedstawia natężenie niewypłacalności osób prawnych według branż. Wskaźnik natężenia obliczamy dzieląc 12 miesięczną sumę kroczącą niewypłacalności przez liczbę firm w danej branży (na podstawie najbardziej aktualnych danych Eurostatu). Poniższa tabela przedstawia branże, w których jest najwyższy odsetek niewypłacalności.

Nazwa branży	Liczba niewypłacalności za ostatnie 12 miesięcy / liczba firm w branży	lip 18	sie 18	wrz 18	paź 18	lis 18	gru 18
Transport lotniczy (PKD 51)	3 / 66	4,41%	4,41%	2,94%	4,41%	4,41%	4,41%
Wytwarzanie i przetwórstwo koksu i ropy naftowej (PKD 19)	4 / 102	4,30%	5,38%	5,38%	5,38%	4,30%	4,30%
Produkcja skór (PKD 15)	3 / 332	0,92%	1,22%	1,53%	1,53%	1,53%	1,53%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię, wodę, parę i powietrze (PKD 35)	13 / 1237	1,05%	0,97%	0,89%	0,97%	1,22%	1,13%
Działalność ubezpieczeniowa (PKD 65)	1 / 100	0,98%	0,98%	0,98%	0,98%	0,98%	0,98%
Produkcja maszyn i urządzeń (PKD 28)	13 / 1996	0,64%	0,64%	0,64%	0,69%	0,79%	0,79%
Produkcja wyrobów z drewna (PKD 16)	15 / 2051	0,73%	0,78%	0,73%	0,68%	0,78%	0,73%
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców (PKD 23)	15 / 1953	0,76%	0,71%	0,61%	0,61%	0,66%	0,71%
Produkcja wyrobów metalurgicznych (PKD 24-25)	40 / 6582	0,60%	0,66%	0,67%	0,70%	0,67%	0,67%
Działalność pocztowa i kurierska (PKD 53)	2 / 165	1,25%	1,25%	0,63%	0,63%	0,63%	0,63%
Produkcja samochodów i sprzętu transportowego (PKD 29-30)	7 / 1107	0,61%	0,61%	0,52%	0,52%	0,52%	0,61%
Produkcja papieru oraz poligrafia (PKD 17-18)	15 / 2316	0,65%	0,61%	0,56%	0,61%	0,52%	0,56%
Produkcja wyrobów chemicznych i leków (PKD 20-21)	9 / 1503	0,60%	0,53%	0,40%	0,27%	0,33%	0,53%
Pozostała działalność profesjonalna (PKD 74)	7 / 1569	0,44%	0,44%	0,44%	0,37%	0,50%	0,50%
Produkcja komputerów i urządzeń elektrycznych (PKD 26-27)	9 / 1934	0,46%	0,36%	0,36%	0,36%	0,36%	0,46%
Budownictwo (PKD 41-43)	105 / 21325	0,48%	0,48%	0,43%	0,43%	0,43%	0,46%
Działalność usługowa w zakresie informacji (PKD 63)	8 / 1891	0,44%	0,38%	0,44%	0,38%	0,44%	0,44%
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń (PKD 33)	12 / 2956	0,40%	0,40%	0,37%	0,34%	0,44%	0,44%
Przetwórstwo odzieży i wyrobów tekstylnych (PKD 13-14)	10 / 2226	0,45%	0,54%	0,54%	0,49%	0,45%	0,40%
Działalność finansowa (PKD 64)	15 / 2929	0,52%	0,38%	0,38%	0,42%	0,42%	0,35%
Telekomunikacja (PKD 61)	3 / 1150	0,26%	0,35%	0,35%	0,35%	0,35%	0,35%
Przetwórstwo żywności (PKD 10-12)	22 / 5712	0,39%	0,40%	0,37%	0,40%	0,39%	0,33%
Działalność filmowa (PKD 59)	2 / 680	0,30%	0,30%	0,30%	0,30%	0,30%	0,30%
Produkcja mebli (PKD 31-32)	7 / 3009	0,23%	0,23%	0,29%	0,29%	0,26%	0,29%
Handel hurtowy i detaliczny samochodami i motocyklami (PKD 46)	76 / 30335	0,25%	0,26%	0,26%	0,27%	0,28%	0,28%
Działalność centrali i doradztwa (PKD 70)	15 / 5094	0,29%	0,31%	0,27%	0,31%	0,27%	0,27%

Heatmapa ryzyka niewypłacalności dużych firm wg branż PKD (część 2)

Turystyka i weterynaria najrzadziej doświadczają niewypłacalności

Heatmapa ryzyka niewypłacalności SpotData przedstawia natężenie niewypłacalności osób prawnych według branż. Wskaźnik natężenia obliczamy dzieląc 12 miesięczną sumę kroczącą niewypłacalności przez liczbę firm w danej branży (na podstawie najbardziej aktualnych danych Eurostatu). Poniższa tabela przedstawia branże, w których jest najniższy odsetek niewypłacalności.

Nazwa branży	Liczba niewypłacalności za ostatnie 12 miesięcy / liczba firm w branży	lip 18	sie 18	wrz 18	paź 18	lis 18	gru 18
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw (PKD 22)	10 / 2769	0,36%	0,32%	0,29%	0,32%	0,25%	0,25%
Działalność wspomagająca usługi finansowe i ubezpieczeniowe (PKD 66)	6 / 2751	0,22%	0,22%	0,22%	0,25%	0,29%	0,25%
Działalność związana z administracyjną obsługą biura (PKD 82)	4 / 1953	0,20%	0,25%	0,30%	0,25%	0,25%	0,25%
Zakwaterowanie (PKD 55)	7 / 2734	0,25%	0,25%	0,25%	0,25%	0,21%	0,25%
Działalność w zakresie architektury i inżynierii (PKD 71)	11 / 5446	0,20%	0,20%	0,22%	0,22%	0,22%	0,23%
Dostawa wody i gospodarka odpadami (PKD 36-39)	8 / 3436	0,23%	0,23%	0,23%	0,26%	0,26%	0,23%
Transport lądowy i rurociągowy (PKD 49)	13 / 9293	0,13%	0,18%	0,18%	0,21%	0,20%	0,22%
Działalność związana z programowaniem i doradztwem w zakresie informatyki (PKD 62)	12 / 5969	0,20%	0,21%	0,23%	0,18%	0,21%	0,21%
Wynajem i dzierżawa (PKD 77)	2 / 1475	0,14%	0,14%	0,14%	0,14%	0,20%	0,20%
Handel hurtowy i detaliczny samochodami i motocyklami (PKD 45)	11 / 6822	0,16%	0,16%	0,16%	0,16%	0,17%	0,17%
Działalność wydawnicza (PKD 58)	4 / 1475	0,28%	0,28%	0,14%	0,14%	0,14%	0,14%
Handel detaliczny (PKD 47)	39 / 25758	0,15%	0,14%	0,13%	0,15%	0,16%	0,13%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (PKD 68)	23 / 18472	0,12%	0,14%	0,14%	0,14%	0,12%	0,13%
Badania naukowe i prace rozwojowe (PKD 72)	2 / 941	0,21%	0,11%	0,11%	0,11%	0,11%	0,11%
Działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku i zagospodarowaniem terenów zieleni (PKD 81)	1 / 2054	0,05%	0,05%	0,09%	0,09%	0,09%	0,09%
Magazynowanie (PKD 52)	4 / 2572	0,15%	0,15%	0,15%	0,19%	0,08%	0,08%
Działalność związana z żywnością (PKD 56)	2 / 7042	0,03%	0,07%	0,07%	0,05%	0,05%	0,05%
Działalność detektywistyczna i ochroniarska (PKD 80)	3 / 1863	0,16%	0,16%	0,16%	0,16%	0,16%	0,05%
Reklama, badanie rynku i opinii publicznej (PKD 73)	2 / 3430	0,06%	0,06%	0,06%	0,03%	0,03%	0,03%
Działalność prawnicza i księgową (PKD 69)	2 / 10352	0,02%	0,02%	0,02%	0,02%	0,01%	0,01%
Transport wodny (PKD 50)	1 / 124	0,76%	0,76%	0,76%	0,76%	0,76%	0,00%
Nagrywanie programów ogólnodostępnych (PKD 60)	1 / 191	0,53%	0,53%	0,53%	0,53%	0,00%	0,00%
Działalność weterynaryjna (PKD 75)	0 / 549	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Działalność związana z zatrudnieniem (PKD 78)	2 / 2402	0,08%	0,08%	0,08%	0,08%	0,00%	0,00%
Działalność organizatorów turystyki (PKD 79)	0 / 1136	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

Uwagi metodologiczne

Źródło danych

Dane dotyczące niewypłacalności i upadłości pochodzą z Monitorów Sądowych i Gospodarczych. W raporcie uwzględniono tylko informacje dotyczące otwartych postępowań restrukturyzacyjnych (układowych, przyspieszonych układowych, sanacyjnych, o zatwierdzenie układu) oraz ogłoszonych upadłości (likwidacyjne i układowe*) opublikowanych w rozdziałach dotyczących tego rodzaju ogłoszeń. Opublikowane w MSiG wyroki są czytywane automatycznie, następnie klasyfikowane do odpowiednich kategorii tematycznych.

Przetwarzanie danych

Poprawność klasyfikacji każdego wyroku jest ręcznie weryfikowana w celu zapewnienia odpowiedniej jakości. Czasami dla tego samego podmiotu otwieranych jest kilka postępowań – każde z nich liczone jest oddzielnie (np. najpierw otwarto przyspieszone postępowanie układowe, następnie postępowania sanacje, a na koniec ogłoszono upadłość). Oddzielnie liczone są również otwarte postępowania dla każdego ze współników spółki cywilnej (przede wszystkim są to indywidualni przedsiębiorcy). Wynika to z faktu, że spółka cywilna nie ma osobowości prawnej, a w jej działalność prowadzi każdy ze współników oddzielnie. Konsekwencją tego faktu mogą być różniące się efekty postępowania, np. postępowanie jednego współnika może zakończyć się zatwierdzeniem układu, a drugiego umorzeniem postępowania. Ważną kwestią pozostaje również rozróżnienie na datę publikacji ogłoszenia w MSiG, a rzeczywistą datą wydania wyroku przez sąd. Zgodnie z naszymi obliczeniami medianowe opóźnienie w informowaniu o wyroku wynosi aż 21 dni roboczych. W przypadku 6 proc. ze wszystkich wyroków opóźnienie wynosi powyżej 100 dni roboczych. W tej publikacji wszystkie daty są podawane według daty publikacji monitora. Wynika to z niskiej jakości estymacji danych na poziomie branż za ostatnie miesiące, za które nie spłynęły jeszcze wszystkie wyroki. W dłuższej perspektywie wskaźniki liczone według obu rodzajów czasów przedstawiają bardzo podobne rezultaty.

Osoby prawne

W celu porównania ryzyka niewypłacalności w obrębie branż do analizy wybrano tylko restrukturyzacje i umorzenia osób prawnych. Wykluczone są w ten sposób przede wszystkim jednoosobowe działalności gospodarcze oraz spółki osobowe (jawna, partnerska, komandytowa i komandytowo-akcyjna). Celem tego działania było uwzględnienie tylko tych większych i bardziej skomplikowanych pod względem struktury organizacyjnej podmiotów. Wybrane zostały więc wszystkie spółki funkcjonujące według prawa handlowego (akcyjne i z ograniczoną odpowiedzialnością, spółdzielnie, organizacje pracodawców i związki zawodowe, banki, itp.). Liczba osób prawnych prowadzących działalność w Polsce uzyskana jest z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) na podstawie statystyk spółek będących aktywnymi płatnikami składek w ubezpieczeniach emerytalnym i rentowym. Rejestry publiczne (np. REGON) czy dane strukturalne nt. demografii przedsiębiorstw pochodzące z Eurostatu cechują się znacznym opóźnieniem (18 miesięcy po zakończonym roku) oraz zawierają tzw. „martwe spółki”, czyli firmy, które już nie istnieją, ale nadal funkcjonują w rejestrach. Dane ZUS zawierają tylko aktywne podmioty, tzn. te, które w danym kwartale płaciły składki na ubezpieczenia społeczne. Mankamentem tych danych jest jednak niemożliwość dokładniejszego rozbicia kategorii „osoby prawne” na poszczególne formy prawne podmiotów.

AUTORZY

Ignacy Morawski
dyrektor SpotData

Kamil Pastor
SpotData

Łukasz Below
SpotData

SPOTDATA

SpotData jest platformą wizualizacji i analizy danych ekonomicznych, działającą na styku mediów i analiz, będącą częścią Bonnier Business Polska - wydawcy Pulsu Biznesu i Bankier.pl. Analitycy SpotData zajmują się dostarczaniem firmom dedykowanych danych branżowych i ogólnogospodarczych, a także przygotowaniem raportów specjalnych.

